

Йордан Радичков
Лекота на духа

Всички се струпаха до гората, за да разберат как е станала цялата тази работа. И макар във въздуха да се пръскаше по някой шрапнел, никой не се мръдна от мястото, дори магарето не се мръдна оттам, а стоеше замислено за нещо и оцеждаше мокрите си уши. В гората жетварите жънеха с пищене своето въображаемо жито, а над тях, разтопено от жегата, небето се огъваше и трептеше. Но войниците не обръщаха внимание нито на магарето, нито на шрапнелите, нито пък на жетварите. Те говореха един през друг, жестикулираха, прекъсваха се, надвикваха се, натъпкани в сянката до гората, възбудени от случилото се и объркани още повече от обясненията, защото едва ли някой можеше да даде точни обяснения за цялата тази работа.

А ето как стана цялата тази работа, макар че едва ли само с един разказ може да се обясни.

Това се случи по времето, когато на фронта имаше неколкодневно затишие и беше толкова спокойно, че една нощ чакалите се престашиха, слязоха от гористите могили и изпоядоха ботушите на войниците. Тъкмо в това затишие петима войници, всички от село Черказки, мобилизирани, за да участвуват в Балканската война, тръгнаха от позициите към бивака на една картечна рота. С тях имаше и едно магаре, което трябваше да носи част от товара на връщане.

Войниците пуснаха магарето пред себе си и тръгнаха по една сенчеста пътека из гората. Напечените от слънцето жетвари почнаха да пищят и въздухът, нажежен до бяло, взе да се лее отгоре. Войниците вървяха подир магарето и си мислеха, че в полето сега е много по-хубаво да вървиш, защото там поне мъничко вятър полъхва, а тук в гората няма никакво движение на въздуха и устата започва да пресъхва и да горчи.

Тогава те чува крякане на жаби. Крякането идваше отляво и, изглежда, не беше далече. Магарето сви натам, войниците подир него и след малко видяха вода между дърветата. Това бе една малка река, която правеше широк завой, и точно там, на завоя, имаше един хубав вир. Войниците пътьом почнаха да се разпасват, дори един успя да събуе ботушите си, преди още да са стигнали до водата. Той пръв и скочи във вира заедно с ризата си, като казваше на другите, че така е най-хубаво, че лятно време той на село тъкмо така се къпел, с ризата, та след това дълго време да му било хладно.

Останалите се разсъблякоха на пясъка и се нахвърляха във водата, а стреснатите жаби млъкнаха. Магарето остана на брега, до купчините дрехи и оръжие, клатейки отвреме навреме глава, за да не слънчаса.

Тогава онзи, който скочи с ризата, почна да вика:

– Магарето! Магарето!

Онези не го разбраха.

– Да го изкъпем! – викаше войникът с ризата.

Това се видя примамливо на войниците, още повече че едва ли някой от тях някога бе къпал магаре. Те излязоха на пясъка и хванаха животното – кой за ухо, кой за крак, кой за опашката – и макар че то се дърпаше и забиваше крака в пясъка, успяха да го натикат във водата. Там тялото му съвсем олекна, защото краката не стигаха дъното, и то, като навири нагоре глава, започна да пръхти и да реве. Войниците го плискаха в очите, премятаха го, както им додеше, а то, обезумяло от страх, се дереше с всички сили, докато най-после се измъкна на брега и дълго отърсва водата от себе си. Ушите му увиснаха надолу и от тях като из тръби течеше вода.

– Тук сигурно има раци – каза войникът с ризата.

Другите казаха, че едва ли има раци в тази река.

– Щом има жаби, има и раци – каза онзи с ризата.

Но онези не вярваха, че може да има раци.

– Сигурно има тук някъде – не се предаваше войникът с ризата.

Той взе да се гмурка под водата, като диреше из коренищата, показваше главата си само колкото да вземе въздух, и пак се гмуркаше.

Но раци нямаше.

– Сигурно ги е прогонила войната – каза най-сетне той и се отказа да търси повече.

– Я по-добре да излизаме! – каза един от войниците. – Не сме на село, на война сме.

Те бяха забравили, че са на война, и веднага се съгласиха да излязат на брега.

Но щом погледнаха към брега, и разбаха, че няма да могат да излязат.

Там стояха петима войници с насочени към тях пушки. Бяха противникови войници. Единият от тях каза нещо на някакъв си език, но никой от нашите не го разбра. После те всички взеха да говорят неразбрано, да се смеят и да сочат към къпещите се.

– Това са англо-френци – каза тихо войникът с ризата, като не свалеше очи от брега. – Сега ще ни застрелят във водата.

Другите се полюляваха върху водата, обърнали глави към брега. Те видяха, че онези с пушките почнаха да се смеят, а един ритна магарето в хълбока. Магарето, което още изцеждаше ушите си, постоя един миг така, сетне се обърна рязко и захапа войника за крака. Онзи изписка и го

удари с пушката по задницата. Но той, изглежда, си нямаше представа какво значи едно магаре, защото животното хич и не трепна, а продължи да стиска крака му. Онези почнаха още по-силно да се смеят, докато ухапаният взе да удря с все сила животното по хълбоците. Едва тогава то го остави, но се обърна чевръсто и ритна, изхвърляйки нагоре краката си. Хубаво, че онези се отдръпнаха.

Тогава онзи, който пръв заговори и имаше нашивки на ръкава си, посочи купчините с дрехи и оръжието на пясъка. Те взеха и ги нахвърляха във водата. Пушките потънаха заедно с ботушите, но дрехите се понесоха плавно по водата и нашите войници гледаха тъжно как се люлеят, издуват се и се отдалечават по течението.

– Сега ще стрелят – каза войникът с ризата. – Пригответе се да се гмурнем.

Нашите знаеха, че дори и да се гмурнат, няма да се спасят, защото човек не може да остане все под водата и ще трябва да излезе да вземе въздух, а онези тъкмо тогава ще гръмнат.

Онези почнаха да викат от брега и да правят някакви знаци с ръце. Нашите нищо не можеха да им разберат от говора, но по ръкомаханията се сетиха, че ги викат да излязат на пясъка. Те се поколебаха още малко във водата и тръгнаха към брега, така както се отива на разстрел.

Ония почнаха толкова силно да се смеят при вида на войнишката голота, че се тресяха целите. Нашите войници, мокри и свити, застанаха безпомощни пред дулата на пушките. Те не бяха вдигнали нагоре ръцете си, пък и нямаше за какво да ги вдигат, защото бяха съвсем голи.

– Те са по-млади от нас – каза оня с ризата. – Я ги вижте колко са млади, деца са пред нас.

– Млади са – каза единият от тях, гдето не вярваше, че в реката имало раци. – Млади са, но имат пушки!

– Какво, като имат пушки? – не се даваше оня с ризата. – Че те са бебета, бе! Я да вземем да ги нахвърлим във водата!

Нашите войници погледнаха, погледнаха и видяха, че онези наистина са съвсем млади, пък и глупави, щом като още се смеят.

– Ми да ги вземем!

Това беше достатъчно.

– Пет на пет – каза онзи с ризата. – Всеки хваща човека пред себе си.

Той тръгна напред, като махаше с едната си ръка и говореше на войника с нашивките.

– Слушай бе, недей се смя толкова насреща ми, че ей сега ще

почнеш да плачеш.

Началството с нашивката кимаше с глава и все се усмихваше. Но усмивката му си остана на лицето и той дори нема време да се уплаши. Всичко стана в един миг. Нашите скочиха върху тях и понеже бяха мокри, изглеждаха хлъзгави като риби.

– Мадонина! – успя да извика само единият.

Те всички седяха на пясъка, гледаха глупаво, мигаха и никак не можеха да разберат как нашите им взеха пушките.

– Бегом във водата! – изкомандува войникът с ризата и посочи на там с пръст.

Онези тръгнаха към водата и нагазиха до колене.

– Стой! – извика същият с ризата. – Върни се на брега!

– Защо ги караш да газят във водата? – попита един от войниците.

– Да си напълнят ботушите с вода, че да не бягат – каза оня с ризата. – Сега строй се!

Той мина пред тях и ги строи, сетне им обясни със знаци, че трябва да клякат и да стават, докато ги командува. И почна да ги командува там до водата, така че онези, като клякаха, потопяваха дъната на панталоните си във водата.

– Клекни! Стани! Клекни! Стани!

Нашите гледаха от брега и се смееха, а онези до водата ставаха все по-кисели и по-кисели.

– Да се изморят, че да не бягат – каза войникът с ризата.

Той прекъсна упражненията им.

Сетне се качи на магарето, накара единият от пленниците да се хване за опашката на животното, а останалите за коланите и така поведе веригата. Най-отзад вървяха четиримата с пушките.

В гората бе все така душно и жетварите жънеха въображаемата си нива, но на войниците не им беше вече горещо. Те си бърбеха, стиснали пушките, и никак не се бояха, че ще се явят без униформа на позициите, защото знаеха, че щом ги видят там така, няма да повярват, че това е истина.

То така си и стана. Щом излязоха в края на гората и нашите ги видяха голи, веднага се втурнаха към тях и макар че ги гледаха и ги познаваха, никой не искаше да повярва, че това са те и че тъкмо така е било всичко.

Пък то си беше самата истина.

А онзи с ризата казваше на всички:

– Аз и раци вярвам, че имаше в реката, и сигурно имаше, защото и

жаби имаше там, но не остана време за раци.

Другите не искаха да се съгласят, че е имало раци, и почнаха да разказват как са въвели магарето в реката и как почнали да го къпят, а то ревяло с все сили и т.н., и т.н.

Но то не беше чак толкова смешно.

КРАЙ

© 1965 Йордан Радичков

Разпознаване и редакция: Mandog, 2008

Публикация

Йордан Радичков. Свирепо настроение
Разкази. Второ издание

Редактор: Марта Владова
Художник: Петър Добрев
Технически редактор: Ронка Кръстановна
Коректор: Станка Митрополитска

Издателски № 8716. Печатни коли 6,50. Формат 84/108/32
ISBN 954-445-022-x

Издателство „Христо Ботев“, София
Предпечатна подготовка: МИС – ИПК „Родина“
Печат: ДФ Полиграфически комбинат, София

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/8237>]